

Sayı: 13488
22 Nisan
2013
10:00

İstatistiklerle Çocuk, 2012

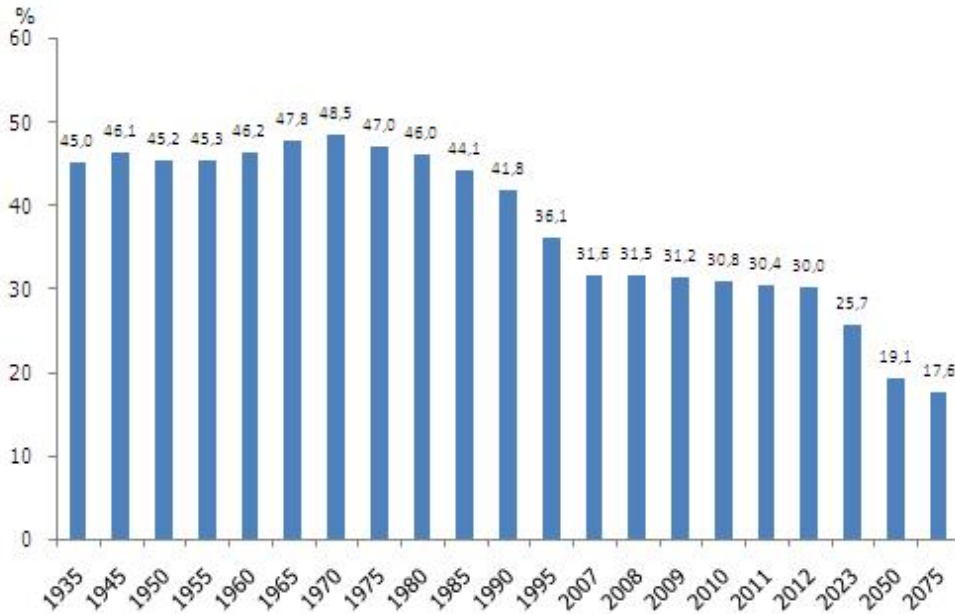
Türkiye İstatistik Kurumu, 2012 yılından itibaren özel günlerde (8 Mart Dünya Kadınlar Günü, 18-24 Mart Yaşlılara Saygı Haftası, 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı, 5 Haziran Dünya Çevre Günü, 11 Temmuz Dünya Nüfus Günü gibi) günün önemine atfen özel yayın ya da haber bülteni yayımlama konusunda bir çalışma başlatmıştır. Bu kapsamda, TÜİK belli nüfus gruplarına özel tematik yayınlar çıkarma konusunda da çalışmalar yapmaktadır. Özel günlerde kadın, genç ve yaşlı nüfus ile ilgili yayınlar çıkarılmıştır. TÜİK bu yayın serisini, “23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı” çerçevesinde çocuk nüfusa (0-17 yaş) özel bir yayınlara zenginleştirmeyi hedeflemiştir. Haber bülteninde, çocuk nüfusun mevcut ve gelecekteki demografik yapısı ile sağlık, aile yaşamı gibi sosyo-ekonomik özelliklerine yer verilirken, eş zamanlı olarak çıkarılan “İstatistiklerle Çocuk, 2012” kitabında çocuk nüfusa yönelik ayrıntılı tablolar kullanıcılara sunulmaktadır.

Türkiye nüfusunun %30'unu çocuklar oluşturmaktadır

Ülkemizin toplam nüfusu 2012 yılı sonu itibarıyla 75 627 384, çocuk nüfusumuz ise 22 692 174'tür. Birleşmiş Milletler tanımına göre “0-17” yaş grubunu içeren çocuk nüfus, 1935 yılında toplam nüfusun %45'ini oluştururken 2012 yılında %30'unu oluşturmaktadır.

Çocuk nüfus yaş grubuna göre incelendiğinde, 2012 yılında çocuk nüfusun %27,3'ünü “0-4” yaş grubu, %27,1'ini “5-9”, %28,6'sını “10-14” ve %16,9'unu ise “15-17” yaş grubu çocuklar oluşturmaktadır. Bu oranların hem yıl hem de cinsiyet bazında önemli bir değişim göstermediği görülmektedir.

Çocuk nüfusun toplam nüfus içindeki oranı, 1935-2075

Çocuk nüfus oranının 2023 yılında %25,7, 2050 yılında %19,1 ve 2075 yılında %17,6'ya düşeceği tahmin edilmektedir

Ülkemizde Cumhuriyet'in ilanından 1965 yılına kadar uygulanan doğumları teşvik edici ve nüfus artırıcı (pronatalist) politikalar, çocuk nüfusun artmasına neden olmuştur. Gelişen sağlık ve yaşam koşulları nedeniyle, bebek ve çocuk ölümlerinde önemli derecede iyileşmeler yaşanmıştır. Tüm bu gelişmeler 1970'li yıllara kadar çocuk nüfusun artmasını sağlamıştır. Daha sonra yaşanan kentleşme, kadının eğitim düzeyinin artması, kadının çalışma hayatına aktif katılımı vb. gelişmeler doğurganlığın azalmasına, doğumların ileri yaşlara ertelenmesine,

kadın başına düşen ortalama çocuk sayısının düşmesine neden olmuştur. Bu değişimler, çocuk nüfusun toplam nüfus içindeki oranının azalmasına neden olmuştur. Çocuk nüfustaki azalma eğilimi, nüfusun giderek yaşlanmakta olduğunu göstermektedir. Bu eğilimin süreceği varsayılırsa, toplam nüfus içindeki çocuk oranı önümüzdeki yıllarda önemli ölçüde azalacak, buna karşılık yaşlı nüfusun oranı artacaktır. Diğer taraftan, ülkemizdeki çocuk ve genç nüfus oranı hala gelişmiş ülkelere göre oldukça yüksek seviyededir.

Avrupa Birliği üyesi ülkelerde çocukların toplam nüfus içindeki oranı 2010 yılında %19 iken yine aynı yılda Türkiye’de bu oran %30,8’dir

Çocuk nüfusun toplam nüfus içindeki oranı ülkelere göre incelendiğinde, 2010 yılında en yüksek çocuk nüfus oranına %22,2 ile Fransa’nın, en düşük çocuk nüfus oranına ise %16,5 ile Almanya’nın sahip olduğu görülmektedir.

Çocuk nüfusunun il toplam nüfusu içerisindeki oranı en yüksek olan il Şırnak’tır

İstatistikî Bölge Birimleri Sınıflaması (İBBS) 1. Düzey’e göre çocuk nüfusun toplam nüfus içindeki oranı incelendiğinde, 2012 yılında en fazla çocuk nüfus oranına sahip olan bölge %43,7 ile Güneydoğu Anadolu Bölgesi’dir. Batı Marmara Bölgesi %22,4 ile en az çocuk nüfusa sahip bölgedir.

Çocuk nüfusun toplam il nüfusu içindeki oranı illere göre incelendiğinde, en yüksek çocuk nüfus oranına sahip olan il Şırnak’tır (%49). Şırnak ilini %48,3 ile Şanlıurfa ve %46,7 ile Ağrı izlemektedir. Çocuk nüfus oranı en düşük olan ilk 3 il ise sırasıyla Tunceli (%18), Edirne (%20) ve Çanakkale’dir (%20,2).

Her yıl nüfusumuza yaklaşık olarak 1 milyon 250 bin bebek dahil olmaktadır

Doğum istatistiklerine göre 2011 yılında 1 237 172 doğum gerçekleşmiş olup, doğan bebeklerin %51,4’ü erkek, %48,6’sı kızdır. Doğum olayları yıl bazında incelendiğinde, cinsiyet bazında önemli bir değişim gözlenmemektedir. 2011 yılı verilerine göre doğuştan cinsiyet oranı 105,7’dir. Yani 100 kız çocuğuna karşılık yaklaşık olarak 106 erkek çocuğu doğmaktadır.

Bebeklere konulan en popüler erkek ismi Berat, kız ismi ise Zeynep’tir

Yeni doğan bebeklere konulan en popüler üç erkek ismi 2012 yılında; Berat, Yusuf ve Emir’dir. En popüler üç kız ismi ise Zeynep, Elif ve Ecrin’dir. 0-17 yaştaki çocuklar arasında kullanılan en popüler üç erkek ismi Mehmet, Mustafa ve Yusuf iken, en popüler üç kız ismi Zeynep, Elif ve Merve’dir.

Bebeklerin %94’ü sağlık kuruluşlarında dünyaya gelmektedir

Sağlık Bakanlığı verilerine göre sağlık kuruluşlarında gerçekleşen doğumların oranı, 2002 yılında %75 iken 2011 yılında %94’e yükselmiştir. Sağlık kuruluşlarında gerçekleşen doğumların oranı İBBS 1. Düzey’e göre incelendiğinde, en yüksek oranın %98 ile Batı Anadolu’da, en düşük oranın %84 ile Ortadoğu Anadolu Bölgesi’nde olduğu görülmektedir.

Aşılama oranlarında önemli gelişmeler görülmektedir

Bir çocuğun tam aşıli olabilmesi için bir doz BCG, üç doz DBT, üç doz IPV ve bir doz kızamık aşısı olması gerekmektedir. Sağlık Bakanlığı verilerine göre BCG (tüberküloz) aşılama oranı 2006 yılında %88 iken bu oran 2011 yılında %95’e yükselmiştir.

Görmede zorluk yaşayan çocukların oranı %0,4, duymada zorluk yaşayanların oranı ise %0,3’tür

2011 Nüfus ve Konut Araştırması verilerine göre, görmede zorluk yaşayan çocukların oranı %0,4, duymada zorluk yaşayanların oranı ise %0,3’tür. 3 ve daha yukarı yaştaki çocuklardan konuşmada zorluk yaşayanların oranı %0,6, yürümede, merdiven çıkmada veya inmede zorluk yaşayanların oranı %0,5, taşımada veya tutmada zorluk yaşayanların oranı %0,6 ve yaşitlarına göre öğrenmede veya basit dört işlemi yapmada, hatırlamada, dikkatini toplamada zorluk yaşayanların oranı ise %1,3’tür.

Bebek ölümleri azalmaktadır

Ülkemizde bebek ölümleri yıllar itibariyle önemli ölçüde azalmıştır. Bin canlı doğum başına düşen bebek ölümü sayısı olarak ifade edilen bebek ölüm hızı, 2009 yılında binde 13,8 iken 2012 yılında binde 11,6’ya düşmüştür. Bebek ölüm hızı cinsiyete göre incelendiğinde, erkeklerde bebek ölüm hızının daha yüksek olduğu

görülmektedir. 2009-2012 yılları arasında bebek ölüm hızı erkeklerde binde 14,6'dan binde 12,1'e, kızlarda binde 13'ten binde 11,1'e düşmüştür.

Bebek ölüm hızı illere göre incelendiğinde, en yüksek bebek ölüm hızının binde 19,5 ile Malatya ilinde, en düşük bebek ölüm hızının ise binde 6,1 ile Kırklareli'nde olduğu görülmektedir.

En az bir çocuk bulunan hanehalkı oranı %54,2'dir

2012 yılında hanehalklarının %54,2'sinde 0-17 yaş grubunda olan en az bir çocuk bulunmaktadır. Çocuk bulunan hanehalkları illere göre incelendiğinde, çocuk bulunan hanehalkı oranının en yüksek olduğu ilin %82,6 ile Şırnak olduğu görülmektedir. Şırnak ilini, sırasıyla %82,4 ile Hakkari ve %81,8 ile Van illeri takip etmektedir. Çocuk bulunan hanehalkı oranının en düşük olduğu il, %37,7 ile Çanakkale'dir. Çanakkale'yi %38,2 ile Sinop ve %38,8 ile Tunceli illeri takip etmektedir.

Hanelerdeki küçük çocukların bakımını %89,6 oranında anneler üstlenmektedir

0-5 yaş grubunda çocukların yaşadığı hanelerde çocuk bakımını %89,6 oranında anneler üstlenirken %1,5'ini babalar üstlenmektedir. Diğer taraftan, çocukların %4,8'inin bakımını babaanneler ve %3,5'inin bakımını ise anneanneler üstlenmektedir.

Derslik başına düşen öğrenci sayısı ilköğretimde 30, ortaöğretimde ise 31'dir

2012/2013 öğretim yılında geçilen 4+4+4 eğitim sisteminde eğitim kademesine göre öğretmen başına düşen öğrenci sayısının ilköğretimde 20, ortaokulda 19, ortaöğretimde ise 16 olduğu görülmektedir. Derslik başına düşen öğrenci sayıları incelendiğinde ise, derslik başına düşen öğrenci sayısının ilköğretimde 30, ortaöğretimde ise 31 olduğu görülmektedir.

İBBS 1. Düzey ve eğitim seviyesine göre öğretmen ve derslik başına düşen öğrenci sayıları incelendiğinde, ilköğretimde öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en yüksek olduğu bölgenin İstanbul Bölgesi (öğretmen başına 25 öğrenci), en düşük olan bölgenin Ege Bölgesi, Batı ve Doğu Karadeniz Bölgeleri (öğretmen başına 16 öğrenci) olduğu görülmektedir. Ortaokulda ise öğretmen başına düşen öğrenci sayısının, en yüksek olduğu bölgenin İstanbul Bölgesi (öğretmen başına 25 öğrenci), en düşük olduğu bölgenin Doğu Karadeniz Bölgesi (öğretmen başına 14 öğrenci) olduğu görülmektedir.

İlkokul ve ortaokulda, İstanbul Bölgesi derslik başına düşen 43 öğrenci ile en kalabalık, Batı ve Doğu Karadeniz Bölgeleri ise derslik başına düşen 22 öğrenci ile en az öğrenci sayısına sahip bölgelerdir.

Çocuk nüfusun %5,9'u ekonomik işlerde çalışmaktadır

Ekonomik faaliyette çalışan 6-17 yaş grubundaki çocukların istihdam oranı 2012 yılında %5,9'dur. Çocukların %49,2'si ev işlerinde faaliyette bulunurken, %44,9'u çalışmamaktadır. İstihdam oranı, 6-14 yaş grubunda %2,6 iken 15-17 yaş grubunda %15,6'dır. 6-17 yaş grubundaki erkek çocuklarda istihdam oranı %7,9 iken kız çocuklarda bu oran %3,7'dir. Çocukların %91,5'i bir okula devam ederken, %8,5'i okula devam etmemektedir.

AÇIKLAMALAR

Geleceğin umudu olan çocukların korunması, sağlıklı olarak doğup büyümeleri, cinsiyet ayrımı yapılmadan eğitim almaları, her türlü barınma sorunlarının çözülerek huzurlu bir ortamda yetişmeleri, aile sevgisi ile büyümeleri, yoksulluğun önlenerek yaşam kalitelerinin yükseltilmesi gibi konuları içeren "çocuk refahı" alanında politikaların geliştirilmesi ve oluşturulan politikaların sağlıklı olarak izlenebilmesi amacıyla, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'na özel "İstatistiklerle Çocuk, 2012" haber bülteni ve yayını ilk kez kullanıcılara sunulmuştur.